

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
w Rzeszowie**

**GENEZA I HISTORIA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO
W KARPACKIM OBSZARZE ROPO-GAZONOŚNYM
A WSPÓŁCZESNE PRAWO PRZEMYSŁU WYDOBYWCZEGO
W UE**

Praca naukowa finansowana ze środków na naukę w latach 2007-2010 jako projekt badawczy

*dr inż. Ewa J. Lipińska
Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska*

Rzeszów 2009

**Rozporządzenie (WE) Nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego
i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru
Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (...)**

SPOŁECZEŃSTWO

oznacza

**jedną lub więcej osób fizycznych lub prawnych oraz,
zgodnie z krajowym ustawodawstwem lub praktyką
krajową, ich stowarzyszenia, organizacje lub grupy**

Etapy cyklu polityki ochrony środowiska – wspierane przez dane, informację i wiedzę

Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską
Dział XIX „Środowisko naturalne”
art. 174, ust. 1 – zasady polityki

Zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego

Ochrona zdrowia ludzkiego

Ostrożne i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych

Promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków, zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego

Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską
Dział XIX „Środowisko naturalne”
art. 174, ust. 2 – zasady polityki

Dostęp do informacji o środowisku

Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska z 2003 r.

Ustawa o ratyfikacji Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji (...) z 2001 r.

**Ustawa
Prawo ochrony
środowiska
z 2001 r.**

**Ustawa o dostępie
do informacji
publicznej
z 2001 r.**

**Konstytucja
Rzeczypospolitej
Polskiej
z 1997 r.**

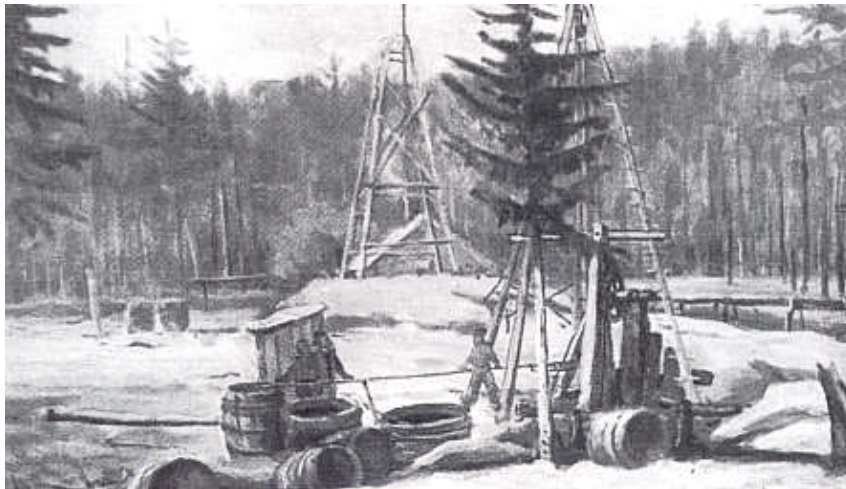
Powiązanie kierunków zagospodarowania przestrzennego z polityką ochrony środowiska

Transgraniczny szlak naftowy łączy ze sobą miejsca związane z genezą i historią przemysłu naftowego

Kopalnia ropy naftowej w Bóbrce k/Krosna

1872 rok

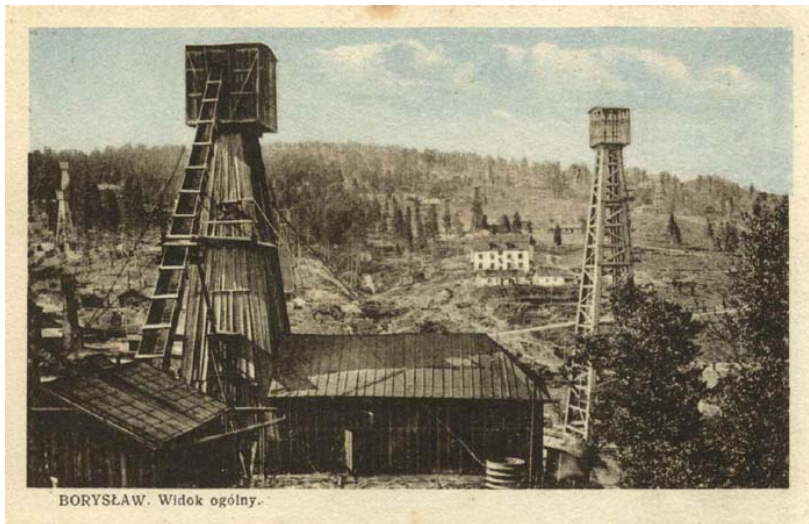

1951 rok

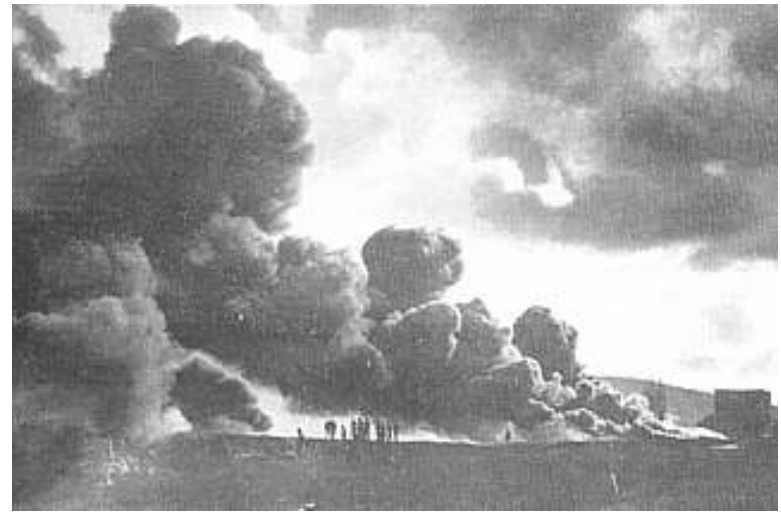

Główna oś szlaku naftowego (250 km):
Jasło – Krosno – Sanok – Lesko – Ustrzyki Dolne –
Sambor - Borysław – Drohobycz – Lwów

Borysław w 1890 r.

Erupcja i pożar odwiertu Oil City

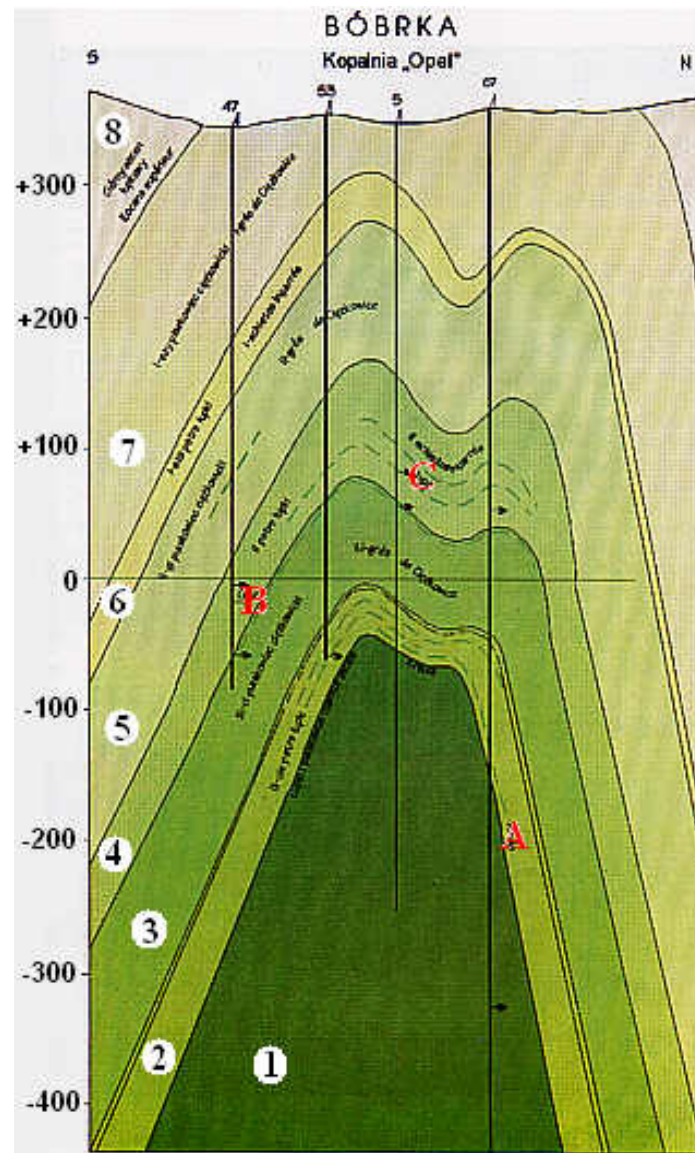
Zapadlisko Przedkarpackie - przekrój przez fałd kopalni „Opal” w polu górniczym Bóbrki

- 1 - łupki i piaskowce czarnorzeckie
- 2 - III pstre łupki
- 3 - III piaskowiec ciężkowicki
- 4 - II pstre łupki
- 5 - II piaskowiec ciężkowicki
- 6 - I pstre łupki
- 7 - I piaskowiec ciężkowicki
- 8 - górny eocen łupkowy

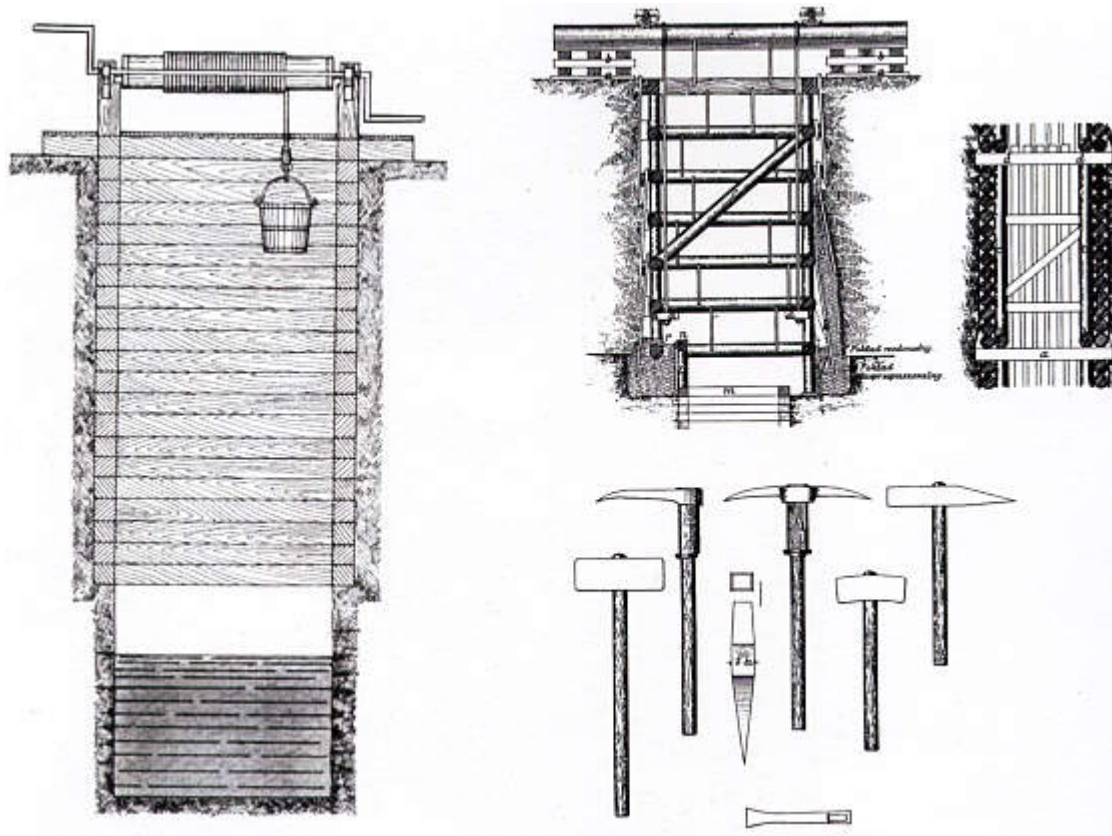
A - woda

B - gaz

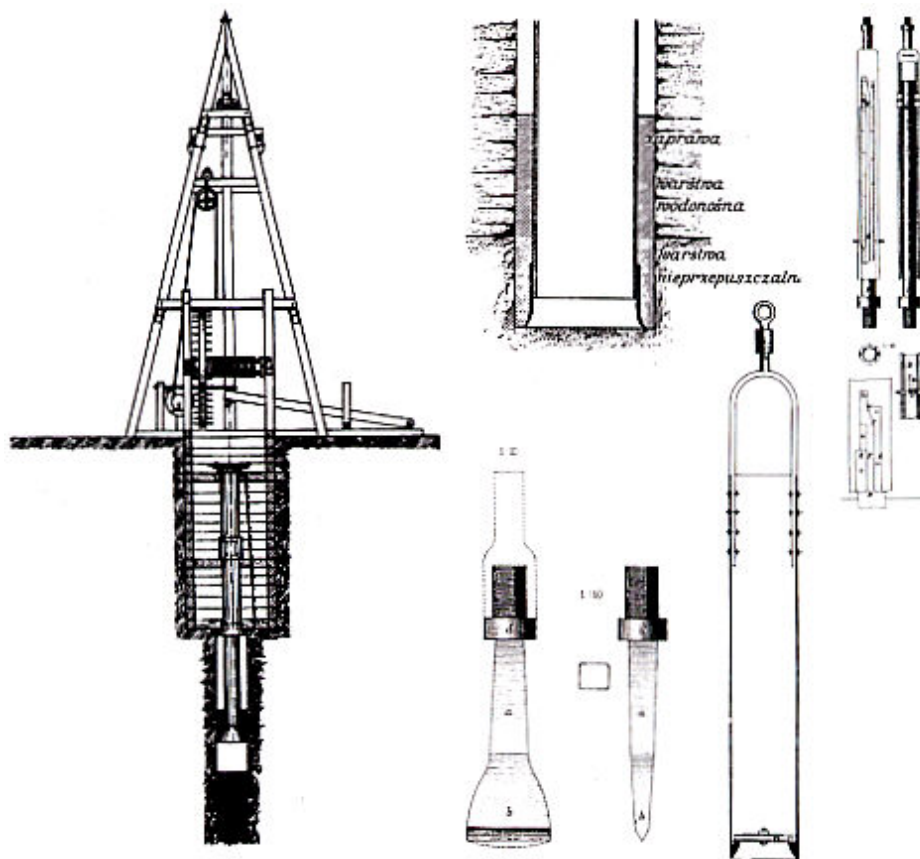
C - ropa

Przekrój dziewiętnastowiecznej kopanki z kołowrotem, obudową i narzędziami górniczymi

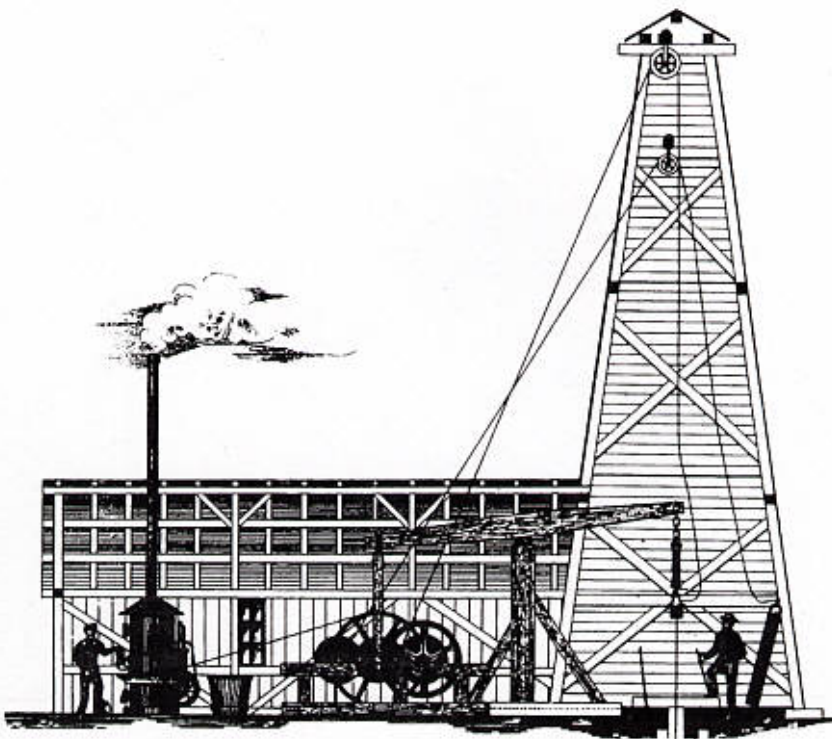

Napędzana ręcznie wiertnica udarowa wraz z narzędziami wiertniczymi z 1862 roku

Skansen - muzeum w Bóbrce koło Krosna

Urządzenie do wiercenia linowego
napędzane lokomobilą parową
z 1872 roku

Studnia kopana *Franek*
w poszukiwaniu ropy
z 1860 roku

Niezabezpieczone kopanki

Środowisko zdegradowane i po rekultywacji

Gleba skażona substancjami ropopochodnymi

Wyrobisko górnicze po likwidacji

EMISJA oznacza substancję lub grupę substancji, które mogą być szkodliwe dla środowiska naturalnego lub zdrowia ludzkiego ze względu na ich własności i ich wprowadzanie do środowiska naturalnego

- **Dyrektywa Rady 96/61/WE** dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli

INSTALACJA oznacza stacjonarną jednostkę techniczną, w której prowadzona jest jedna lub większa ilość działalności oraz wszystkie inne bezpośrednio związane działania, które mają techniczny związek z działalnością prowadzoną w tym miejscu i które mogłyby mieć wpływ na emisje i zanieczyszczenie

- **Rozporządzenie (WE) Nr 166/2006** Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (...)

ZANIECZYSZCZENIE oznacza substancję lub grupę substancji, które mogą być szkodliwe dla środowiska naturalnego lub zdrowia ludzkiego ze względu na ich własności i ich wprowadzanie do środowiska naturalnego

- **Rozporządzenie (WE) Nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (...)**

ODPADY oznaczają każdą substancję lub przedmiot, które ich posiadacz usuwa, zamierza usunąć lub ma obowiązek usunąć

- **Dyrektywa 2006/12/EC Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpadów (znowelizowana)**

**Dyrektywa 2006/21/WE
Parlamentu Europejskiego i Rady
w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi
z przemysłu wydobywczego (...)**

Określa środki, procedury i wskazówki mające na celu zapobieganie lub zmniejszenie, w najszerszym możliwym zakresie, wszelkich niekorzystnych skutków dla środowiska, w szczególności wody, powietrza, gleby, fauny i flory oraz krajobrazu, oraz wszelkich wynikających z tego zagrożeń dla zdrowia ludzkiego, spowodowanych gospodarowaniem odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego

Wycieki ropy

Niekontrolowany wyciek ropy

**Otwór wiertniczy
nakryty garnkiem**

**Dyrektywa 2006/21/WE
Parlamentu Europejskiego i Rady
w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi
z przemysłu wydobywczego (...)**

Powazny wypadek oznacza zdarzenie w miejscu prowadzenia działalności w czasie wykonywania działalności obejmującej gospodarowanie odpadami wydobywczymi w dowolnej instalacji, prowadzące do natychmiastowego lub występującego po pewnym czasie powaznego niebezpieczeństwa dla zdrowia ludzkiego lub środowiska, w miejscu prowadzenia działalności lub poza nim

Wnioski

Idea polityki współpracy naukowej z administracją samorządową

- tworzenie baz danych o zanieczyszczeniach pochodzących z górnictwa i przemysłu naftowego
- budowa i harmonizacja map zagrożeń środowiskowych
- wdrażanie zintegrowanego systemu zmniejszania ryzyka środowiskowego
- opracowanie modeli różnych scenariuszy działań środowiskowych
- ciągła aktualizacja dokumentacji: koncepcji, programów, planów i strategii

Literatura

Lipińska E.J.: Tereny zdegradowane ropopochodnymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Praca zbiorowa pod redakcją Maliny G.: Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych. PZIiTS Oddział Wielkopolski. Poznań 2008.

Materiał archiwalny lat 1854-1939 dostępny u autorki.

Rozporządzenia i dyrektywy europejskie przytoczone w tekście slajdów.

Rymar M.: Budowa galicyjskiej kolei transwersalnej a rozwój gospodarczy oraz kulturowy Polski i Ukrainy. Redakcja naukowa Podraza A.: Stosunki gospodarcze Polski i Ukrainy: szanse i wyzwania. Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II. Lublin, 2008.

Rymar S.: Początki działalności wydobywczej ropy naftowej na terenach dawnej Galicji – wpływ na stan ochrony środowiska i współpracę w zakresie dziedzictwa kulturowego. Redakcja naukowa Podraza A.: Stosunki gospodarcze Polski i Ukrainy: szanse i wyzwania. Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II. Lublin, 2008.

WYROBISKO GÓRNICZE w LIKWIDACJI

